

AZƏRBAYCAN
BƏSTƏKARLARININ
ƏSƏRLƏRİ

*piano
üçün*

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyi
Azərbaycan Musiqi Mədəniyyəti Dövlət Muzeyi

Министерство Культуры Азербайджанской Республики
Государственный Музей Музыкальной Культуры Азербайджана

3-018
A-43
BMA
QİTAXANASI

11434

AZƏRBAYCAN BƏSTƏKARLARININ ƏSƏRLƏRİ

piano üçün

Yoxdur
BMA
QİTAXANASI

ПРОИЗВЕДЕНИЯ АЗЕРБАЙДЖАНСКИХ КОМПОЗИТОРОВ

для фортепиано

BAKI – 2005
BAKU - 2005

BMA
INV. № 019534
KITAXANASI

TƏRTİBÇİ-REDAKTOR

ALLA BAYRAMOVA

СОСТАВИТЕЛЬ-РЕДАКТОР

АЛЛА БАЙРАМОВА

© Azərbaycan Musiqi Mədəniyyəti
Dövlət Muzeyi

© Государственный Музей
Музыкальной Культуры Азербайджана

Azərbaycan Musiqi Mədəniyyəti Dövlət muzeyində saxlanılan not əlyazmaları ilə iş zamanı Azərbaycan bəstəkarlarının bir sıra əsərləri aşkar edilmişdir. Bu əsərlər heç vaxt nəşr və ifa olunmamış və ya onların tamaşaçı qarşısında ifası bir neçə onillik bundan əvvəl olmuş, sonralar səsləndirilməmişdir. Yazılma tarixindən keçən yarım əsrlik müddətdən sonra ilk dəfə səsləndirilmiş Niyazinin (1912-1984) fortepiano üçün pyesləri ilk muzey tapıntıları olmuşdur. 2005-ci ildə həmin pyeslər Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin maliyyə dəstəyi ilə muzey tərəfindən nəşr olunmuşdur.

Mədəniyyət Nazirliyinin köməyi ilə həmçinin işıq üzü görmüş hazırkı məcmuə müəllif not əlyazmalarının geniş yayılması, Azərbaycan musiqi sənətinin təbliği istiqamətində muzey fəaliyyətinin davamıdır. Məcmuəyə 1930-cu illərin ortalarından 1960-cı illərin ortalarınadək olan dövrə aid 5 Azərbaycan musiqiçilərinin əsərləri daxil edilmişdir.

Cövdət Hacıyevin (1917-2002) 1934-cü ildə tələbə olarkən yazdığı 4 prelüdlə başlayan məcmuə müəllifin 24 prelüd silsiləsinin 1, 4, 22 və 24 saylarına uyğun gəlir. Onlardan bəziləri o dövrdə konsert səhnəsində ifa olunmuşlar. 70 ildən sonra bu prelüdlər AMMDM-də demək olar ki, bütün muzey tapıntılarının ilk ifaçısı olan Ülviyyə Hacıbəyova tərəfindən yenidən ifa olunmuşdur.

Soltan Hacıbəyovun (1919-1974) prelüdü də tələbəlik illərində yazılmışdır. Məcmuədə təqdim olunmuş Qara Qarayevin (1918-1982) əsərləri isə müəllifin tələbəlik illərindən Azərbaycan bəstəkarlıq məktəbinin korifeyi olanadək olan 25 illik dövrü əhatə edir. 1940-cı ildə yazılmış bir hissəli sonatına Qarayev əsərlərinin siyahısında əlyazma kimi qeyd olunur. Həmçinin 1964-cü ildə M.Əzizbəyov adına Azərbaycan Dövlət Dram Teatrının tamaşası olan «Antoni və Kleopatra» faciəsi üçün yazılmış musiqi xatırlanır. Bu musiqidən muzeydə saxlanılan müəllif klavirinin fraqmenti olan «Məhəbbət mövzusu» məcmuəyə daxil edilmişdir. Q.Qarayevin digər 3 əsərinə gəldikdə isə onlar haqqında musiqişünaslıq ədəbiyyatında heç bir məlumat yoxdur. Q.Qarayevin oğlu Fərəc Qarayevin qeyd etdiyinə görə muzeydə saxlanılan «Andante, sempre rubato» tempində yazılan adsız pyes Qarayevlər ailəsində «Eskiz» kimi məlum idi. Bu pyes muzeydə saxlanılan 2 caz konsertinin tamamlanmamış əlyazmaları ilə bərabər Qara Qarayevin 1960-cı illərdə caza marağını sübut edir. Digər əsər bizim tərəfimizdən şərti olaraq «Yürüş» («Шествие») adlandırılmışdır. «Gənclik marşı» (1956) müəllif əlyazmasına uyğun olaraq 3 not stanında verilmişdir.

Məcmuə Azərbaycan musiqiçilərinin sonrakı nəsəl nümayəndələrinin 2 əsəri ilə bitir. Gənc Polad Bülbüloğlu (1945) «Skertso»-nu Qara Qarayevin bəstəkarlıq sinfinin I kurs tələbəsi olarkən yazmışdır. Həmin illərdə bu əsərin əlyazması müəllif tərəfindən pianoçu Arzu Ələsgərova ifa üçün təqdim olunmuşdur. Uzun illər Ələsgərovların evində saxlanılan bu əsər Arzunun atası bəstəkar Süleyman Ələsgərovun arxiv materialları ilə birgə muzeyə verilmişdir.

Məcmuəyə daxil olan sonuncu əsərin müəllifi pianoçu Fərhad Bədəlbəylidir (1947). O, bu əsəri 18 yaşında yazmışdır. Niyaziyə həsr edilmiş bu əsərin əlyazması Maestronun mənzil muzeyi yaradılarkən muzey əməkdaşları tərəfindən aşkar edilmişdir.

İlk dəfə nəşr olunan əsərlər məşhur musiqiçilərin portretlərinə yeni cizgilər daxil edir, Azərbaycan bəstəkarlıq məktəbinin təşəkkülü və sürətli inkişafına əlavə nur səpir. Polad Bülbüloğlunun xatirələrinə görə Qara Qarayev dərs ərzində əsəri və ya onun hissəsini yazıb sona yetirə bilməyən tələbələr üçün «Qələmə alınmayan musiqi – mövcud deyildir» deyirdi. Deməli, əksinə qələmə alınmış musiqi; özü də tanınmış musiqiçilər tərəfindən qələmə alınmış musiqi səsləndirilməlidir. Nəşrin məqsədi məhz budur.

*Alla Bayramova,
Azərbaycan Musiqi Mədəniyyəti
Dövlət Muzeyinin direktoru,
sənətsünaslıq namizədi*

Работа с нотными рукописями, хранящимися в Государственном Музее Музыкальной Культуры Азербайджана, привела к выявлению ряда произведений азербайджанских композиторов, которые никогда не издавались и не исполнялись, либо их исполнение на публике состоялось несколько десятилетий назад и не возобновлялось в дальнейшем. Первыми музейными находками, прозвучавшими впервые спустя более чем полвека со времени их написания, стали фортепианные пьесы Ниязи (1912-1984). В 2005г. они были изданы музеем при финансовой поддержке Министерства культуры Азербайджанской Республики.

Данный сборник, увидевший свет также благодаря помощи Министерства культуры, продолжает музейную деятельность по пропаганде музыкального искусства Азербайджана через популяризацию авторских нотных рукописей. В него вошли произведения 5-ти азербайджанских музыкантов середины 1930-х - середины 1960-х гг. Открывающие сборник 4 прелюдии Джемдета Гаджиева (1917-2002), соответствуют 1, 4, 22 и 24 номерам из цикла 24 прелюдий, написанных им в 1934г. в бытность его студентом. Тогда же некоторые из них исполнялись на концертной эстраде. Вновь они прозвучали спустя 70 лет в Государственном музее Музыкальной Культуры Азербайджана в исполнении Ульвии Гаджибековой, по сложившейся традиции первой исполнительницы почти всех музейных находок.

Прелюд Султана Гаджибекова (1919-1974) также является студенческой пробой пера будущего именитого композитора. Представленные же в сборнике произведения Кара Караева (1918-1982) охватывают четвертьвековой период творческого пути автора от студента до признанного и титулованного корифея азербайджанской композиторской школы. Одночастная сонатина 1940г. упоминается в списках произведений Караева как рукопись. Также упоминается музыка к трагедии «Антоний и Клеопатра», написанная к спектаклю Азербайджанского Государственного Драматического Театра им. М.Азизбекова в 1964 г. Из нее приводим Тему любви по хранящемуся в музее фрагменту авторского клавира. Что же касается других 3-х произведений К.Караева, то сведений о них музыковедческая литература не содержит. Сын К.Караева, композитор Фарадж Караев подсказал, что хранящаяся в музее пьеса без названия с темпом «Andante, sempre rubato» в семье Караевых была известна как «Эскиз». Эта пьеса, наряду с также хранимыми музеем неоконченными рукописями 2-х джазовых концертов, свидетельствуют об интересе Кара Караева к джазу в 60-х гг. Другая пьеса – «Шествие» - озаглавлена нами условно. «Молодежный марш» (1956) дается в соответствии с авторской рукописью – на 3х нотных станах.

Завершают сборник 2 произведения следующего поколения азербайджанских музыкантов. Юный Полад Бюльбюльоглы (р.1945) написал «Скерцо», будучи студентом-первокурсником по классу композиции К.Караева. Рукопись этого произведения тогда же была передана им пианисту Арзу Алескерову для исполнения. Долгие годы хранившаяся в доме Алескеровых она попала в музей вместе с материалами архива отца Арзу, композитора Сулеймана Алескерова.

Авторство заключающего сборник произведения принадлежит пианисту Фархаду Бадалбейли (р.1947). Он написал его в 18-летнем возрасте и посвятил Ниязи, в архиве которого рукопись и была обнаружена музейными работниками, когда в квартире Ниязи создавался музей.

Впервые публикуемые произведения вносят новые штрихи к портретам известных музыкантов, проливают дополнительный свет на становление и стремительное развитие композиторской школы Азербайджана. Если «музыка, которая не записана, не существует», как, по воспоминаниям Полада Бюльбюльоглы, говорил Караев студентам, не успевшим к уроку до конца записать сочинение или заданную его часть, значит, музыка записанная – и к тому же признанными музыкантами, - напротив, должна звучать. В этом цель издания.

*Алла Байрамова,
директор Государственного Музея
Музыкальной Культуры Азербайджана,
кандидат искусствоведения*

Prelüdlər

1934

Прелюдии

1934

Allegro moderato

Cövdət Hacıyev
Джевдет Гаджиев

Piano

pp *cresc.*

p

First system of musical notation. The treble clef staff contains a triplet of eighth notes (F#, G, A) followed by a quarter note (B) and a dotted quarter note (C#). The bass clef staff contains a triplet of eighth notes (B, C, D) followed by a quarter note (E) and a dotted quarter note (F#). A dynamic marking of *pp* is present in the bass staff.

Second system of musical notation. The treble clef staff contains a quarter note (F#), a quarter note (G), a dotted quarter note (A), and a half note (B). The bass clef staff contains a quarter rest, followed by a quarter note (C#), a quarter note (D), a quarter note (E), and a quarter note (F#).

Third system of musical notation. The treble clef staff features a complex melodic line with many accidentals and slurs. The bass clef staff contains a series of chords, some marked with an 'x' to indicate a specific voicing.

Fourth system of musical notation. The treble clef staff contains a melodic line with many accidentals and slurs. The bass clef staff contains a series of chords and a melodic line with many accidentals.

Fifth system of musical notation. The treble clef staff contains a melodic line with many accidentals. The bass clef staff contains a series of chords and a melodic line with many accidentals.

The first system of music consists of two staves, piano and bass. Both staves feature a complex, rapid melodic line with many sixteenth notes. The piano staff has a '5' written below the first few notes, and the bass staff also has a '5' below its first few notes. The key signature has one flat (B-flat), and the time signature is not explicitly shown but appears to be common time. The system ends with a double bar line.

Un poco ritard.

The second system consists of two staves. The piano staff contains a series of chords, each marked with a dynamic of *f* (forte) followed by a hairpin leading to *p* (piano). The bass staff contains a series of chords, some marked with an 'x' symbol. The key signature has two sharps (F# and C#), and the time signature is 6/8. The system ends with a double bar line.

A Tempo

The third system consists of two staves. The piano staff begins with a dynamic of *f* and includes a *8va* marking above the first few notes. The bass staff features a series of chords, some marked with an 'x' symbol. The key signature has two sharps (F# and C#), and the time signature is common time. The system ends with a double bar line.

The fourth system consists of two staves. The piano staff features a melodic line with many sixteenth notes, some marked with an 'x' symbol. The bass staff features a series of chords, some marked with an 'x' symbol. The key signature has two sharps (F# and C#), and the time signature is common time. The system ends with a double bar line.

The fifth system consists of two staves. The piano staff has a long note marked with an 'x' symbol. The bass staff has a long note marked with an 'x' symbol and a *8va* marking below it. The key signature has two sharps (F# and C#), and the time signature is common time. The system ends with a double bar line.

First system of musical notation, featuring a treble and bass clef. The music consists of complex rhythmic patterns with many accidentals (sharps and naturals) and some notes marked with an 'x'.

Second system of musical notation, continuing the complex rhythmic patterns and accidentals from the first system.

Un poco ritard.

Third system of musical notation, showing a change in dynamics and a 'ritard.' marking. The music features chords in the treble clef and a single note in the bass clef. Dynamics range from *f* to *p*.

Fourth system of musical notation, continuing the chordal texture with dynamic markings. The treble clef contains chords, and the bass clef contains a moving line. Dynamics range from *f* to *p*.

Fifth system of musical notation, concluding the piece with a final chord and dynamic markings. The treble clef contains chords, and the bass clef contains a moving line. Dynamics range from *f* to *pp*. The system ends with a double bar line.

II

Largo

vibrato

p *legatissimo*

The musical score is written for piano and consists of five systems of staves. The first system is a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff, both in common time (C). The tempo is marked 'Largo'. The first system includes the dynamics '*p*' and '*legatissimo*', and the instruction 'vibrato' above the treble staff. The second system continues the bass line with a '*p.*' dynamic. The third system features a '*pp*' dynamic and includes a treble clef staff with a melodic line. The fourth and fifth systems show more complex rhythmic patterns in both hands.

System 1: Treble clef staff with a melodic line. Bass clef staff with a bass line. A bracket spans the first two measures of the bass line. A dashed line below the bass line indicates an octave extension, labeled "8vb".

System 2: Bass clef staff with a melodic line. Bass clef staff with a bass line. A dashed line below the bass line indicates an octave extension, labeled "(8)".

System 3: Bass clef staff with a melodic line. Bass clef staff with a bass line. A dashed line below the bass line indicates an octave extension, labeled "8vb".

System 4: Bass clef staff with a melodic line. Bass clef staff with a bass line. A bracket spans the first two measures of the bass line.

System 5: Treble clef staff with a melodic line. Bass clef staff with a bass line. Dynamics markings: *p*, *pp*, and *ppp*. A dashed line below the bass line indicates an octave extension, labeled "8vb".

III

Allegro

The musical score is written for piano in 2/4 time, marked *Allegro*. It consists of six systems of staves, each with a grand staff (treble and bass clefs). The first system begins with a *mf* dynamic. The second system features a *f* dynamic. The third system includes *p* and *f* dynamics. The fourth system includes a *p* dynamic. The fifth system features a *f* dynamic. The sixth system includes a *p* dynamic and an *8va* marking in the bass clef, indicating an octave transposition. The score includes various musical notations such as slurs, accents, and dynamic markings.

IV

Sostenuto

The musical score consists of five systems of piano notation. The first system (measures 1-3) features a treble clef with a key signature of two sharps (F# and C#) and a common time signature (C). The right hand plays a series of chords, with dynamics *ff* and *fff* indicated. The left hand plays a rhythmic accompaniment of eighth notes. The second system (measures 4-6) continues the accompaniment with a *fff* dynamic. The third system (measures 7-9) shows a change in dynamics to *mf* and *f*. The fourth system (measures 10-12) includes triplet markings (3) over the right hand. The fifth system (measures 13-15) features a *cresc.* (crescendo) marking and continues the triplet accompaniment.

System 1: Treble clef, bass clef. Treble clef contains a sequence of notes with a quintuplet (5) and a trill (trm). Bass clef contains a sequence of notes with a trill (trm).

System 2: Treble clef, bass clef. Treble clef contains a long slur over two measures and a triplet (3). Bass clef contains a sextuplet (6), a triplet (3), and a triplet (3) with an 8va bracket below it.

System 3: Treble clef, bass clef. Treble clef contains a long slur over two measures and a triplet (3). Bass clef contains a sextuplet (6), a triplet (3), and a triplet (3) with an 8va bracket above it.

System 4: Treble clef, bass clef. Treble clef contains a rest followed by notes with dynamics *f* and *p*. Bass clef contains a continuous sequence of notes.

System 5: Treble clef, bass clef. Treble clef contains a triplet (3) and a slur. Bass clef contains a continuous sequence of notes.

System 1: Bass clef (left) and Treble clef (right). The bass line features a triplet of eighth notes (B-flat, A, G) followed by a quarter note (F) and another triplet of eighth notes (E, D, C). The treble line features a triplet of eighth notes (G, A, B) followed by a quarter note (C) and another triplet of eighth notes (D, E, F). The key signature has one sharp (F#).

System 2: Treble clef (top) and Bass clef (bottom). Both staves feature a continuous triplet of eighth notes. The treble line starts with a triplet of eighth notes (G, A, B) and continues with a quarter note (C) and another triplet of eighth notes (D, E, F). The bass line starts with a triplet of eighth notes (G, A, B) and continues with a quarter note (C) and another triplet of eighth notes (D, E, F). The key signature has one sharp (F#).

System 3: Treble clef (top) and Bass clef (bottom). The treble line features a complex rhythmic pattern with many beamed notes, including a triplet of eighth notes (G, A, B) and a quarter note (C). The bass line features a complex rhythmic pattern with many beamed notes, including a triplet of eighth notes (G, A, B) and a quarter note (C). The key signature has one sharp (F#).

System 4: Treble clef (top) and Bass clef (bottom). The treble line features a complex rhythmic pattern with many beamed notes, including a triplet of eighth notes (G, A, B) and a quarter note (C). The bass line features a complex rhythmic pattern with many beamed notes, including a triplet of eighth notes (G, A, B) and a quarter note (C). The key signature has one sharp (F#). The word "trumm" is written in the bass line.

System 5: Treble clef (top) and Bass clef (bottom). The treble line features a complex rhythmic pattern with many beamed notes, including a triplet of eighth notes (G, A, B) and a quarter note (C). The bass line features a complex rhythmic pattern with many beamed notes, including a triplet of eighth notes (G, A, B) and a quarter note (C). The key signature has one sharp (F#). The word "trumm" is written in the bass line.